

Vanskeligt marked presser afregningerne

Bugnende lagre og afventende kunder lægger pres på de danske mejeriers afregningspriser.

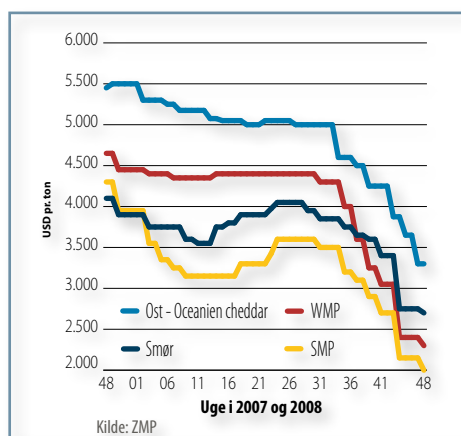
Udgifterne stiger, og efterspørgslen er faldet kraftigt de seneste måneder. Den udvikling rammer nu flere danske mejerier. Det viser en rundringning, som Mejeriforeningens brancheblad "mejeri" har foretaget til 12 danske mejerier, der dækker et bredt udsnit af markedet. Både på hjemmemarkedet og ude i verden har bl.a. Arla Foods, Hirtshals Andelsmejeri, Nørup Mejeri, Nordex Food, Andelsmejeriet Sædager, Mammen Mejeri og Thise Mejeri mærket krisen.

"Vi kan mærke krisen på den måde, at kunderne køber mindre, og at det tager længere tid at få betalingen hjem. Likviditeten er knap, og der er tale om en generel afmatning på alle markeder og inden for alle produktgrupper," forklarer direktør Keld Pedersen fra Nordex Food.

Dansk afregning under pres

Omkring 70 pct. af den danske mejeriproduktion

går til eksportmarkederne, og derfor er branchen særligt opmærksom på udviklingen på de internationale markeder. Her ser det for øjeblikket ikke særlig godt ud, og det betyder sandsynligvis, at afregningsprisen til mælkeproducenterne bliver sænket hos flere mejerier.

Priserne på mælkepulver er næsten halveret på et år – smør og ost følger også med ned.

Kilde: ZMP

"I øjeblikket er den danske mælkepris imponerende høj i sammenligning med prisen i det øvrige Europa. Det mærker man, når man sælger mejeriprodukter og engros mælk syd for grænsen," siger mejerichef Poul J. Pedersen fra Thise.

Den betragtning er bl.a. Andelsmejeriet Sædager, samt Keld Pedersen fra Nordex enig i.

"Det er min vurdering, at der nødvendigvis må komme et prisfald. I øjeblikket er der simpelthen ingen sammenhæng mellem den danske mælkepris og de priser, vi kan få for vores produkter ude i Europa."

Den gennemsnitlige danske afregningspris til mælkeproducenterne for 2008 forventes at lande 5 øre/kg højere end prisen i Nederlandene og ca. 10 øre/kg højere end den tyske og den franske mælkepris.

/Rasmus Holm Thomsen

Tema:
Trængte mejerier

Rabobank: Hårdt år i vente

På kort sigt ser det ifølge en ny rapport fra Rabobank sort ud for mejeriindustrien. Men på sigt lysner det.

"I øjeblikket er det største problem efterspørgslen," understreger medforfatter af rapporten 'New era dawns for global dairy market' Mark Voorbergen fra Rabobank. Det højt estimerede analysebureau er kendt for at levere de mest troværdige analyser af udsigterne for mejeriindustrien.

Efter jubelåret 2007 står den internationale mejeriindustri nu nærmest i den modsatte situation med faldende efterspørgsel og voksende lagre.

"Forbrugerne køber simpelthen mindre mængder – især ost og yoghurt, og samtidig skifter stadig flere over til discountprodukter. Den globale efterspørgsel er simpelthen gået ned, fordi priserne er gået op. I øjeblikket ser vi stadig omfattende inflation i detailledet – dvs. at selv om prisen på produkterne i engrosledet er faldet, så er prisen i butikkerne stadig høj," for-

klarer Mark Voorbergen og fortsætter:

"Dertil kommer den generelt negative stemning blandt forbrugerne på grund af finanskrisen. Den er fx også årsag til, at Rusland, som normalt aftager pæne mængder mejeriprodukter fra Europa, nu er lukket for import."

Dyre produkter på lager

Globalt set er mælkeproduktionen kun steget en smule og først og fremmest i USA, men den faldende efterspørgsel har gjort det nødvendigt at producere mælkepulver, smør og ost til lager.

"I øjeblikket er mulighederne for at sælge ud af lagrene dårlige. Det centrale problem er, at produkterne er fremstillet på mælk til en høj pris, mens de sandsynligvis vil blive solgt til en lav pris," lyder det fra Mark Voorbergen.

Positive signaler

Selv om udsigterne på kort sigt altså er meget pessimistiske, så er Mark Voorbergen væsentlig

Verdens lagre for mælkepulver er fyldte. Foto: Tao Lytzen

mere optimistisk på mellem og lang sigt.

"Der er bestemt også positive signaler i markedet: Der vil komme en øget efterspørgsel igen, fordi befolkningstilvæksten stiger især i byerne, indkomsten stiger mange steder i verden, og der sker en gunstig udvikling i såvel distributions-systemerne som detailhandlen. Vi tror desuden på, at der på et tidspunkt vil ske en forbedring af verdensøkonomien – forhåbentlig allerede i anden halvdel af 2009."

/Ulla Kjer

Konsekvenser af sundhedstjekket » Testalderen for BSE hæves » Bedre data med hyppigere mælkeanalyser »

Verdens mælkeproduktion er steget med 22 pct. over de seneste 10 år, så den samlede produktion i 2008 estimeres til 684 mio. ton. Verdens befolkning er til sammenligning vokset med ca. 15 pct, hvoraf en stadig større gruppe er kommet i en købedygtig indkomstgruppe.

Danske mejerier oplever først og fremmest faldende efterspørgsel på produkter i den øverste del af prisskalaen, mens discountprodukter fylder mere i indkøbskurvene. Iflg. Arla Foods holder økologiske højpris produkter dog foreløbigt stand.

Peder Philipp
Formand for
Dansk Kvæg

Barske tider

Temaet i dette Dansk Kvæg Nyt handler om de vanskelige markedsforhold i mejeribranchen. Det er desværre ikke enestående for vores branche. Stort set hele den globale økonomi er presset med den finansielle krise som en del af forklaringen. En udvikling, som kræver maksimal effektivitet i alle led for at klare sig i den behårde konkurrence. Faldende priser er altid dårligt nyt for producenter, men er samtidig udtryk for en ny, liberal virkelighed i EU. Hvis vi skal klare os på et frit marked, skal vi være forberedt på prisudsving.

Maksimal konkurrenceevne gælder selvsagt også i højeste grad for vores eget arbejde på bedrifterne, når afregningerne er under pres. Jo friere tøjler, vi har til at fokusere på ydelsesstigninger, foderkvalitet og minimering af omkostningerne, des bedre. Derfor er det positivt, at vi kan se en ende på kvotesystemet og kan forvente lavere omkostninger til kvotekøb for dem, der investerer i fremtidens kvægbrug i de kommende år.

Samtidig må vi forlange, at regeringen også tager sit ansvar for, at vi kan optimere vore landbrug, og at de politiske indgreb tager højde for en forbedring af konkurrenceevnen. Udmøntningen af Grøn Vækst, Dansk Landbrug 2022, Sundhedstjekket, veterinærforliget og Lov om hold af kvæg skal hele vejen bidrage til sorte tal og ikke det modsatte.

Selvom det kommende år kan blive barskt, så tror jeg på lys forude. Prognoserne peger på stigende global efterspørgsel, og med friere rammer skal dansk mejeribrug nok få sin del af kagen. Og så vil afregningspriserne forhåbentlig stige i samme takt.

Pilen peger nedad

Dansk Kvæg Nyt har spurgt tre mælkeproducenter om deres vurdering af krisen. To ud af tre forventer pres på afregningspriserne i det kommende år.

Henrik Christensen, Hammel, 95 køer, Mammen Mejeri

Hvordan tror du afregningspriserne udvikler sig i 2009?

Jeg frygter, at finanskrisen og den generelle økonomiske krise kommer til at presse mejerierne og dermed vores afregning. Hvor slemt er svært at spå om, da tingene jo nærmest går i selvsving. Det gjaldt jo også, da priserne steg sidste år.

Betyder det ændrede dispositioner for din bedrift?

Vi er i det hele taget holdt op med at langtidspanlægge. Uanset hvad der sker med priserne, så føler vi nok, at vi er mere i klemme, når det gælder myndighedernes behandling af vores miljøansøgninger. Her har vi haft en ansøgning til at ligge i nu to år og er nu nærmest overhalet af nye krav i ny lovgivning. Så er det jo håbløst at planlægge.

Kunne mejeribrugene have undgået den aktuelle krise?

Det tror jeg ikke. Generelt satser mejerierne jo på højtforædlede varer, og det er fornuftigt under alle omstændigheder. Samtidig er det mit indtryk, at man er hurtig til at tilpasse sig nye situationer. Eksempelvis var man hurtig til at sælge overskudsmælk til Tyskland sidste år, da det kunne betale sig.

Mejerierne kan jo ikke gøre for, at vi generelt har et højt omkostningsniveau i Danmark, men på sigt tror jeg alligevel på, at vi er konkurrencedygtige i Danmark.

Jes Olsen, Kibæk, 140 køer, Arla Foods

Hvordan tror du afregningspriserne udvikler sig i 2009?

Det er svært at tro på prisstigninger, for pessimismen breder sig, så pilen peger helt klart nedad i den nærmeste fremtid. Vi har foreløbigt budgetteret med et prisfald til 2,55 kr./kg, men jeg kender kollegaer, som er helt nede i 2,30.

Betyder det ændrede dispositioner for din bedrift?

Vi er midt i en omlægning til økologisk drift, så vi skal heldigvis ikke lave de store investeringer lige nu. Men det er generelt meget svært at budgettere med de store udsving i priserne. Det gælder både indtægter og i højeste grad også udgifter til foder, gødning og især renter. Banken kender jo ikke engang renten i morgen, og de er i hvert tilfælde meget forsigtige.

Kunne mejeribrugene have undgået den aktuelle krise?

Mælken strømmer fortsat, mens mælkeproducenterne forbereder sig på større udsving i budgetterne i de kommende år.

Det tror jeg faktisk ikke. Alle områder er jo berørt af krisen. Vi vil godt nok gerne have nogle syndebugke at skyde skylden på, men ingen har kunnet forudse den her krise. Det kan da godt være, at Arla skulle have holdt sig fra England, som jeg tror har kostet os mange penge. Modsat kan det jo også være et godt tidspunkt at købe op på lige nu. Man skal bare huske, at bønderne også skal overleve, inden man investerer det hele væk.

Allan Jensen, Kjellerup, 330 køer, Them Andersmejeri

Hvordan tror du afregningspriserne udvikler sig i 2009?

Jeg leverer jo til et lille ostemejeri, som hovedsagelig er på hjemmemarkedet, så jeg forventer ikke de store ændringer, uden at jeg kan vide det helt sikkert. Markederne ændrer sig jo.

Betyder det ændrede dispositioner for din bedrift?

Der er mange andre ting, som svinger meget mere end afregningspriserne. Jeg tænker blandt andet på foder, gødning og bankrenterne. Det er vi som landmænd vant til, og det lever vi med.

Kunne mejeribrugene have undgået den aktuelle krise?

Det ved jeg ikke. Nu tror jeg jo på, at vi klarer os rimeligt fornuftigt her på Them. I medierne hører man mest om problemerne i Arla, og her kan man da godt pege på en stor, tung og dyr organisation, som ikke er optimal. Men modsat er vi jo afhængige af eksport, og vi kan ikke have 100 mejerier på vores størrelse, så det er heller ikke nemt at være stor.

/LarsWinther

Konsekvenser af sundhedstjekket

Udvidelse af kvoterne og markant reduceret støtte er nogle af de væsentligste ændringer, som sundhedstjekket af EU's landbrugspolitik giver kvægbrugere.

Med sundhedstjekket af EU's landbrugspolitik udvides mælkeknoten med 5 x 1 pct. i perioden 2009-2013. Det sker for at sikre en såkaldt blød landing hen imod mælkeknotens afvikling 31. marts 2015.

Reglen om at negative fedtreguleringer skal modsvares af positive fedtreguleringer afskaffes, og fedtreguleringsfaktoren for positive fedtreguleringer halveres. Det betyder, at alle får en øget leverancemulighed med undtagelse af de producenter, som leverer mælk med en fedtprocent svarende til deres basisfedtprocent.

Den ændrede fedtregulering træder i kraft 1. april 2009 og betyder, at vi i Danmark kan levere ca. 2,4 pct. ekstra mælk med den samme mælkekvote. Dertil kommer den årlige kvoteudvidelse på 1 pct. Så også i det kommende kvoteår er det bare med at få produceret noget mælk.

Fuld handyrpræmie frem til 2012

Handyrpræmierne skal afkobles senest 1. januar 2012. Kommissionens forslag om, at handyrpræ-

mien skal halveres i 2010 og 2011, er bortfaldet, så i Danmark har vi "fuld handyrpræmie" frem til 2012.

Den afkoblede støtte kan gives som et kvægtillæg til den pågældende landmands betalingsrettigheder i afkoblingsåret. Vi ved endnu ikke, hvilken referenceperiode, der skal anvendes. I den juridiske tekst står blot, at medlemslandene kan vælge en nyere referenceperiode end 2000-02. Det giver måske mulighed for, at vi kan vælge en periode, som peger fremad og derved ligger meget tæt på afkoblingstidspunktet. Det bliver næppe afklaret på denne side af nytår.

Støtten reduceres mærkbart

Der er lagt op til en mærkbar støttereduktion i løbet af 2-3 år. Gradueringen (modulationen) øges fra den nuværende 5 pct. til 10 pct. i perioden 2009-12. Det sker med + 2 pct. i 2009 og +1 pct. i 2010, 2011 og 2012. Støttebeløb over 300.000 euro moduleres med yderligere 4 pct. fra 2009. Derudover har landene fra 2010 mulighed for at tilbageholde op til 10 pct. af landmandens støtte til en række særlige formål, herunder miljø.

Endelig er det værd at nævne, at brakkravet afskaffes fra 1. januar 2009. /Arne Munk

Prisstigning på kvalitetsrådgivning

Pr. 1. januar 2009 stiger prisen på mælkekvalitetsrådgivning

Kvalitetsrådgivningen vil i 2009 bl.a. omfatte:

- Generel mælkekvalitetsrådgivning
- Hygiejnerådgivning, kimtal og termokim
- Celletal/yversundhedsrådgivning
- Tekniske og dynamiske afprøvninger af malkeanlæg og malkerobotter
- Tekniske afprøvninger af køletanke og køleanlæg
- Tekniske afprøvninger af vaskeautomater
- Malkeobservationer
- Malkeinstruktioner

Priser for kvalitetsrådgivning pr. 1/1-2009

Timetaksten i forbindelse med besøg stiger fra 360,00 kr. til 600,00 kr. pr. påbegyndt time, hvilket er en væsentlig stigning i forhold til den normale pristalsregulering. Grunden hertil er bl.a., at kravene til rådgivning fra mælkeproducenterne er blevet endnu højere samtidig med, at megen af den nye malleteknik er meget mere kompliceret, f.eks. store malkeanlæg og malkerobotter med tilhørende køleanlæg. Det stiller større krav til særlige rådgivningskompetencer og løbende efteruddannelse af kvalitetsrådgiverne. Vi har i afdelingen for Råvarekvalitet i løbet af 2007 og 2008 oprettet

Nye priser

Timepris for mælkeproducent, der leverer mælk til mejerier, der er medlemmer af Mejeriforeningens beredskab:

Kvalitetsrådgivning 600 kr. / time
Startgebyr: 600 kr.

Prisen for øvrige:

Kvalitetsrådgivning 1.000 kr. / time
Startgebyr 1.000 kr.

specialisthold i kvalitetsrådgivergruppen på særlige områder som f.eks. rådgivningsbesøg i robotbesætninger for at kunne tilbyde højt kvalificeret rådgivning på de enkelte robotfabrikater.

For at kunne fastholde og udvikle rådgivningskompetencerne i kvalitetsrådgivergruppen er det også nødvendigt med et stærkt fagligt back up i afdelingen, der samtidig kan hjælpe kvalitetsrådgiverne adhoc i særlige rådgivningsopgaver.

Til dækning af omkostninger til telefonservice, forberedelse, kørsel og udarbejdelse af besøgsrapporter mv. er der et startgebyr på 600,00 pr. besøg.

/Per Justesen

HUSK!

dansk kvæg
KONGRES
23. & 24. februar 2009
Messecenter Herning Kongrescenter

Testalderen for BSE hæves

Fra 2009 hæves testalderen for BSE til 48 måneder

De danske beskyttelsesforanstaltninger mod BSE er blevet godkendt af Kommissionen. Det betyder, at alt kvæg først skal testes for BSE, når de er over 48 måneder. Hidtil har grænsen for normale slagtedyrværet over 30 måneder og for såkaldte risikodyr over 24 måneder. Antallet af tests vil dermed falde med omkring 30 pct. i Danmark. I 2007 blev der ifølge Kommissionen testet i alt 232.527 dyr, hvoraf de 191.349 var normale slagtedyrværet. For normale slagtedyrvil der fremover skulle testes 50.000 - 60.000 færre årligt, hvilket med en hyppig betaling af producenten på 200 kr. pr. stk. alene vil betyde en besparelse på 10-12 mio. kr. Ændringen træder i kraft fra 2009 og senest for slagtinger fra og med den 5. januar 2009.

Det er kun de 15 gamle EU-lande, der kan opfylde de stillede krav, hvorfor der ikke er ændringer i de 12 nye lande.

/K.B. Lind Pedersen

Bedre data med hyppigere mælkeanalyser

Analyser på mælken ved hver afhentning er især en fordel i forhold til urea- og tankcelletal

I denne måned og fremover vil Arla analysere mælkens indhold af fedt, protein og urea ved hver afhentning. Det samme gælder for celletallet. Det nye system indføres iflg. Arla efter et ønske fra andelshaverne om et bedre grundlag for styring af mælkeproduktionen.

Større sikkerhed på ureatal

Det bliver på tank-ureatallet og tank-celletallet, at vi får mest gavn af hyppige analyser af tankmælk. For urea gælder det, at vi anbefaler at vurdere de tre seneste analyseresultater i sammenhæng for at være sikre på, at analyseresultatet rammer tæt på det sande indhold. Hyppige analyser gør det muligt at få de tre analyser inden for kort tid. Derfor kan ændringer i ureaniveauet fremover med større sikkerhed sammenholdes med påviselige ændringer i besætningens fodersyning, og der kan hurtigere tages stilling til, om der skal ske ændringer.

Mere information i celletallet

Tankcelletallet er et godt billede på antallet af

yverinfektioner i besætningen. Eksempelvis er et højt tankcelletal på over 300.000 udtryk for mange yverinfektioner i besætningen, og variationen i tankcelletallet vil være meget stor. Et højt tankcelletal optræder hyppigst ved to forskellige yverinfektionsmønstre:

Besætninger med mange behandlinger som tegn på mange akutte infektioner. Her vil forholdsvis få køer have en stor procentdel af besætningens totale celler. Der vil være stor dag til dag variation, og tankcelletallet kan påvirkes meget ved at tilbageholde mælk fra få køer.

Den anden besætningstype med høje tankcelletal ses i besætninger med mange subkliniske infektioner. Ofte vil der være få behandlinger, fordi kun få køer har tydelige kirtelhævelser som tegn på infektionen. Disse besætninger vil typisk have mange skjulte infektioner med stafylokokker. Udover et betydeligt ydelsestab vil der også være en kraftig variation fra dag til dag i besætningens tankcelletal.

Med celletalsmålinger på hver afhentning vil det være muligt at få indtryk af celletalsvariationen og infektionsmønsteret. Et lavt tankcelletal, f.eks. under 150.000, vil være udtryk for få yverinfektioner, og variationen i besætningens tankcelletal vil være meget lille fra dag til dag

Tak for 2008

Dette nummer af Dansk Kvæg Nyt er det sidste i år. Vi vender stærkt tilbage i 2009. Skulle du komme på et godt sparetip hen over julen,

så er du mere end velkommen til at sende forslaget ind til os og dermed deltage i konkurrencen om en ny ATV.

Skriv til tls@landscentret.dk

God jul og godt nytår!

Kun få fordele ved fedt og protein

På fedt og protein vil der i de fleste tilfælde være en langsommere tilpasning til foderskift eller mindre foderbrist, hvorfor landvindingerne ikke vil være så store. Det skyldes også, at mælkemængden fortsat vil afsløre virkninger af fejl og ændringer i fodringen hurtigere end mælkens indhold af fedt, protein og urea.

Dansk Kvæg og AgroTech iværksætter fra starten af det nye år et projekt, hvor man vil analysere dag til dag variationen i analyserne og ud fra det give et bud på, hvordan de hyppige analyser bedst kan udnyttes. Resultatet forventes sidst i 2009 eller begyndelsen af 2010.

Læs mere om effekten af den øgede analysefrekvens på www.maelkevalitet.dk under fagområder, yversundhed.

/Jørgen Katholm og Niels Rudolph

Topventileret pattegummi kan give problemer

Trods firmaets løfter om det modsatte kan topventileret pattegummi have negative effekter.

For snart lang tid siden blev danske mælkeproducenter introduceret til et trekantet pattegummi med indbygget luftindtag i kravenl. Firmaet, der sælger det i Danmark, 'Compex' lover "øget yversundhed i kraft af både den trekantede udformning og den indbyggede ventil" – påstanden mangler dog gyldig dokumentation.

Dermed ikke sagt, at det topventilerede pattegummi ikke for nogens vedkommende kan have gavnlige effekter.

Pattegummiets interaktioner med patten under malkning er uhyre kompleks og ikke altid lige til at forudsige. Udover pattegummiets dimensioner og fysiske udformning, gummiets karakteristika og patternets form og størrelse, er va-

kuumforhold, slangedimensioner og ikke mindst koens nedlægningskarakteristika afgørende faktorer for skånsom og effektiv malkning.

Hvad man med sikkerhed kan sige er, at luftindslippet i kraven på det topventilerede pattegummi og den øgede luftmængde, som dette medfører, har negativ indflydelse på flere vigtige områder.

Den øgede luftmængde vanskeliggør korrekt måling af mælkemængde ved ydelseskontrollen. Den øgede luftmængde ændrer vilkårene for, hvordan automatiske aftagere arbejder, **når flow og mængde måles mellem to følepunkter** og derved vilkårene for en korrekt malkning b.l.a. (især) ved AMS.

Yderligere er funktionen af dette pattegummi afhængig af ventilen og er i bedste fald virkningsløst, hvis eller når ventilen tilstopper (ligesom hvis det traditionelle luftindtag stopper).

Det kan ikke udelukkes, at den øgede luftmængde påvirker syregraden i tankmælken. Kravevakuumet bliver mere flukterende (stiger og falder i takt med pulsatoren), hvilket tidligere er blevet anset som værende positivt.

Nogle mælkeproducenter har skiftet til det "nye" pattegummi, og nogle af disse har skiftet tilbage til deres gamle pattegummi. I ydelseskontrollerede besætninger bør man holde sig fra dette pattegummi, og ved robotter må vi direkte fraråde, at man bruger uoriginale reservedele, der i den grad påvirker systemet.

Som det fremgår, mangler der desværre i vid udstrækning dokumentation for både de positive og negative udsagn om topventileret trekantet pattegummi. Men ret sikkert er det, at det gør flow og mælkemængdemåling usikker på ovennævnte type målere.

/Carl Oskar Paulrud